

JAAAR

VERSLAG 2019

ACTIVITEITENPLAN 2020

Stijgende lijn in aanpak bodemdaling

SLAPPe BODEM
sterke samenwerking

DE VAART ERIN

Het vijfde jaar waarin ik voorzitter mag zijn van het Platform Slappe Bodem is inmiddels begonnen. Het lijkt wel of de tijd, maar ook de ontwikkelingen rondom bodemdaling steeds sneller gaan. In 2019 is er weer ontzettend veel gedaan en is flink geïnvesteerd in kennisontwikkeling. Ik kijk met veel plezier terug op een geslaagde Kennisexpeditie, het werkbezoek van de bestuurlijke kerngroep aan Almere en ons Nationaal Congres Bodemdaling in Fort Voordorp. Bodemdaling is aan bod gekomen in de Tweede en Eerste Kamer en was een belangrijk onderwerp tijdens de verkiezingen van Provinciale Staten en waterschappen.

Je zou zeggen dat het werk van het Platform Slappe Bodem er bijna op zit. Toch is er nog veel te doen voordat de aanpak van bodemdaling op basis van goed, op kennis gefundeerd beleid is geregeld. De nieuwe Strategische Agenda Platform Slappe Bodem 2020-2024 bouwt dan ook onder het motto #hoedan verder aan het duurzaam onder controle brengen van de nadelige effecten van bodemdaling. Het gaat om het koppelen van wetenschappelijke kennis aan praktische uitvoerbaarheid, handelingsperspectief en middelen. Daarbij ligt het accent op bodemdaling in de bebouwde omgeving, omdat we signaleren dat de aandacht hiervoor achterblijft bij de (terechte) aandacht voor bodemdaling in het veenweidegebied.

De kern van het Platform Slappe Bodem blijft het organiseren van en bijdragen aan vernieuwende inspirerende bijeenkomsten, het delen van kennis en ervaringen en de agendering bij de (nationale) politiek. Onze opgefriste website en logo verbeelden deze inzet voor de komende jaren. Ik reken erop u ook in 2020 weer te treffen!

Hilde Niezen,
Voorzitter Platform Slappe Bodem

INHOUDSOPGAVE

JAARVERSLAG 2019

POLITIEK EN BELEID	5
ACTIVITEITEN	6
CONGRES	7
MEDIA	8

ACTIVITEITENPLAN 2020

INLEIDING	10
DOELEN EN ACTIVITEITEN	11
BELEID, BESTUUR	11
NETWERK	12
KENNIS	12
COMMUNICATIE	13
UITVOERING	14
COLOFON	15

Dit is een interactieve PDF. Klik op het onderwerp in de inhoudsopgave om naar de gewenste pagina te navigeren. Klik rechtsonder op de pagina (groen vlak) om terug te keren naar de inhoudsopgave. In de tekst zijn ook diverse links aangegeven. Klik erop voor meer informatie.

JAAAR

VERSLAG 2019

BODEMDALING/SLAPPE BODEM IN POLITIEK EN BELEID

Het Platform Slappe Bodem heeft zich tot doel gesteld om bodemdaling te verankeren in beleid en kennisontwikkeling te stimuleren. Politieke aandacht is een middel om dit te bereiken. In 2019 deden zich vooral bij het Rijk, provincies en waterschappen kansen voor om bodemdaling onder de aandacht te brengen.

Aan het begin van het jaar was er mogelijkheid om inbreng te leveren voor de initiatiefnota 'De Verborgene Vervuiler: Stop de CO₂-uitstoot uit veen' van de Kamerleden Bromet en De Groot. Hierop is door het Platform Slappe Bodem ingegaan met een schriftelijke reactie, waarbij aandacht is gevraagd voor zowel bodemdaling in landelijke gebieden als bebouwde gebieden. In de uiteindelijke initiatiefnota '[Veen red je niet alleen](#)' is deze inbreng meegenomen, maar de nota richt zich op het landelijke gebied. De nota is behandeld in de Tweede Kamer. De minister van LNV heeft op de nota [gereageerd](#).

Rond de totstandkoming van het Klimaat-akkoord is door het Platform Slappe Bodem

schriftelijk en mondeling in bijeenkomsten inbreng geleverd, specifiek voor de tafel Veenweiden. Aangezien bodemdaling en CO₂-uitstoot gerelateerd zijn, is er veel aandacht voor het remmen of zelfs stoppen van bodemdaling in landelijke gebieden. Het platform heeft ervoor gepleit om de resultaten en het opgebouwde netwerk van het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling te benutten. Dit pleidooi is ter harte genomen: er zijn (op papier en personeel) verbanden gelegd met de bestaande netwerken rondom het thema bodemdaling in landelijk gebied.

Op 20 juni heeft het kabinet een aantal brieven naar de Tweede Kamer gestuurd rondom het thema bodemdaling, ter beantwoording van een aantal Kamermoties. Hieruit bleek dat de door het platform gewenste coördinerende bewindspersoon bodemdaling er niet gaat komen. Een grote stap vooruit is dat wordt erkend dat bodemdaling een rijksbelang is. De vijf bij het thema betrokken departementen nemen ieder op hun beleidsterreinen verantwoordelijkheid. Het platform heeft naar Kamerleden en op de website gereageerd op de kamerbrieven. [De ministeries](#)

[zetten goede stappen, maar een integrale aanpak ontbreekt is de korte samenvatting van de reactie.](#)

In de zomer is door het kabinet de ontwerp – Nationale Omgevingsvisie (NOVI) ter inzage gelegd. Het woord bodemdaling komt ruim 30 keer voor in dit document. Door het platform is een [zienswijze](#) ingediend, waarin vooral de problematiek van bodemdaling in bebouwde gebieden is benadrukt en het belang om daar op nationaal niveau een visie op te hebben. Tevens zijn Kamerleden voorzien van nadere informatie in de aanloop naar de behandeling van de ontwerp-NOVI in de Tweede Kamer. Naar aanleiding hiervan zijn Kamervragen gesteld. De beantwoording van de vragen door de minister (BZK) leidt nog niet tot tevredenheid: alleen het landelijke gebied komt aan bod.

[Het advies van de beleidstafel droogte](#) is in december naar de Tweede Kamer verzonden, PSB heeft hierin ook inbreng gehad. Dit advies bevat ook droogteschade aan bebouwd gebied, zoals door bodemdaling.

In 2019 stond de invoering van de Omgevingswet vaak centraal. Voor het Platform Slappe Bodem was hierin het Aanvullingsbesluit Bodem van belang. Uit de deelepeditie innovatieve ophoogmaterialen van het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling is gebleken dat enkele bepalingen in het Aanvullings-

besluit het experimenteren met nieuwe ophoogmaterialen in de weg zou kunnen staan. Hierop is door het platform via de internetconsultatie ingesproken en aanvullend informatie verstrekt aan leden van de Eerste en Tweede Kamer. Hierin is het belang benadrukt van ruimte voor experiment om de gevolgen van bodemdaling te beperken. Dit heeft nog niet tot aanpassing van de betreffende bepalingen geleid.

2019 was voor waterschappen en provincies een verkiezingsjaar. Door het Platform Slappe Bodem is een infographic ontwikkeld met de boodschap '[Bodemdaling remmen we samen](#)'. Om aandacht voor bodemdaling in de verkiezingscampagnes en coalitieprogramma's na de verkiezingen te genereren, is een bescheiden social media-campagne opgezet. Hierin is de infographic verspreid en de [korte ludieke filmpjes](#) die ook voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 zijn gebruikt. Uit de analyse van de coalitie-programma's blijkt dat in bijna alle programma's aandacht is voor bodemdaling, meestal gekoppeld aan concrete doelstellingen en maatregelen. Daarmee is een nieuwe basis gelegd om verder te werken aan het tegengaan van bodemdaling. Met diverse provincie- en waterschapsbestuurders zijn gesprekken aangeknoopt over nauwe(re) betrokkenheid bij het platform.

ACTIVITEITEN

Naast de bijeenkomsten van de bestuurlijke en ambtelijke kerngroep is een ambtelijk overleg voor alle deelnemende organisaties georganiseerd. Doel van deze bijeenkomst was het inventariseren van wensen en doelstellingen voor de opvolger van het Uitvoeringsprogramma Platform Slappe Bodem 2015-2019. De bestuurders van de bestuurlijke kerngroep zijn allen geïnterviewd om draagvlak en wensen te inventariseren en bespreken. Tevens is een bestuurlijke bijeenkomst georganiseerd met hetzelfde doel, gecombineerd met een werkbezoek aan de Regenboogbuurt in Almere, waar de gemeente de openbare ruimte integraal en innovatief laat oplossen.

De [Strategische Agenda Platform Slappe Bodem 2020-2024](#), de opvolger van het Uitvoeringsprogramma 2015-2019, is in november vastgesteld en gepresenteerd. Een nieuwe periode breekt daarmee aan: grote delen van de oorspronkelijke doelen zijn blijven staan en zijn aangepast aan de actualiteit en wensen van 27 deelnemende organisaties. Om dit te markeren, is in 2019 tevens [de nieuwe website](#) van het Platform Slappe Bodem opgeleverd en is een nieuw logo gepresenteerd. Het Platform Slappe Bodem heeft ook in 2019 financieel en inhoudelijk bijgedragen aan het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling en diverse (onderzoeks-) projecten en deelexpedities binnen het NKB. Daarbij horen ook bestuurlijke en ambtelijke bijdragen aan bijeenkomsten van de diverse partners, bijvoorbeeld ten

behoefte van de Regio Deal Bodemdaling Groene Hart en het bodemdalingsbeleid van provincie Noord-Holland.

CONGRES

Op 21 november 2019 trokken bijna 380 belangstellenden naar Fort Voordorp (Groenekan) voor het Nationaal Congres Bodemdaling. Het was een bonte mengeling van bestuurders, ondernemers, ambtenaren en geïnteresseerden die samen een dynamische dag beleefden. Het plenaire programma was gewijd aan de problematiek van de bebouwde omgeving, bodemdaling in de NOVI en de coalitieprogramma's van waterschappen en provincies, het klimaatakkoord, de lancering van de Regio Deal Bodemdaling Groene Hart en een beschouwing op de Nederlandse omgang met bodemdaling door historicus Maarten van Rossem. De kennismarkt waar ondernemers zich presenteerden met hun producten en methoden rondom de aanpak van bodemdaling werd goed bezocht, evenals de 18 deelsessies waar de nieuwste stand van zaken van de kennisontwikkeling getoond werd.

'Veerman roept Rijk om actie tegen bodemdaling' - artikel in het Financieel Dagblad.

Het tijdschrift Water Governance heeft een themanummer gewijd aan bodemdaling.

Funderingsproblemen beheersten het leven van Martine. 'Ik was daar helemaal niet meer gelukkig' - artikel in Trouw.

Op BNR nieuwsradio het item 'Natte voeten, wen er maar aan'.

NPOI Reporter Radio 1: 'We zakken door de bodem'.

NPOI VPRO radio Argos: 'Hittestress en droogteschade'.

RTV Utrecht: 'Twintig miljoen euro tegen bodemdaling in Groene Hart'.

MEDIA

De hete zomer en aanhoudende droogte hebben geleid tot aandacht voor funderingsschade. Het Klimaatakkoord en de initiatiefnota 'Veen red je niet alleen' waren aanleiding voor publicaties over vernatting van veengebieden en aanpassen van de landbouwfunctie. Op deze pagina een impressie van bodemdaling in de media (2019).

ACTIVITÄTEN PLAN 2020

INLEIDING

In 2019 is de [Strategische Agenda Platform Slappe Bodem 2020-2024](#) vastgesteld. De strategische agenda vormt de leidraad voor de activiteiten van het Platform Slappe Bodem, met als centrale doelstelling:

“We zijn pas klaar met het Platform Slappe Bodem als de omgang met slappe bodem integraal onderdeel uitmaakt van beleid en beheer en nadelige effecten binnen aanvaardbare grenzen van duurzaamheid en betaalbaarheid zijn gebracht.”

Dit activiteitenplan geeft aan waar het Platform Slappe Bodem in 2020 aan gaat werken. Na het zeer actieve jaar 2019 wil het Platform Slappe Bodem de lijn voortzetten en vooral aandacht besteden aan het versterken en uitbreiden van het netwerk. Daarnaast blijft de inzet op kennisontwikkeling via het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling en de (politieke) agendering van het thema bodemdaling. Het activiteitenplan benoemt de thema's die in 2020 prioriteit hebben. Dit wil niet zeggen dat het Platform Slappe Bodem andere activiteiten uit de Strategische Agenda 2020-2024 zal laten liggen als zich kansen voordoen.

DOELEN EN ACTIVITEITEN 2020

BELEID, BESTUUR

Bodemdaling geïntegreerd in nationaal beleid

- Lobby en monitoring Tweede Kamer
- Werkbezoek bebouwd gebied (Rotterdam)
- Versterken ambtelijk netwerk
- Bijdragen aan nieuw beleid en wetgeving, zoals Omgevingswet en NOVI

Realisatie van een nationaal programma bodemdaling en coördinerend bewinds-persoon

- Versterken netwerk Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling en bevorderen samenwerking met overige programma's/beleid: bijvoorbeeld Regio Deal bodemdaling Groene Hart, Klimaatakkoord en Deltaprogramma.

Realisatie nationaal kenniscentrum bodemdaling

- Steunen van de projecten van Gouda (informatie- en belevingscentrum) en Woerden (mobiel infocentrum).

Beheer en onderhoud van infrastructuur en overige openbare ruimte bij alle overheden met duurzame technieken, volgens de levenscyclusbenadering

- Organiseren van werkbezoeken voor bestuurders en ambtenaren (gekoppeld aan Bestuurlijk overleg en Ambtelijk overleg Platform Slappe Bodem).
- Agenderen noodzaak van onderzoek.

Uitdragen van voorbeelden van integrale aanpak uit het eigen netwerk.

Nieuwe ontwikkelingen klimaat-adaptief/klimaatbestendig realiseren

- Verkennen nadere samenwerking met convenant klimaatadaptief bouwen en Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie
- Verkennen mogelijkheden beleid en regelgeving
- Belichten goede voorbeelden, do's en don'ts, actief uitdragen naar politiek en bestuur
- Versterken netwerk met markt/ontwikkelaars

Remmen of tot stilstand brengen van bodemdaling in landelijk gebied door duurzaam landgebruik

- Agenderen thema en kennis bij politiek, bijdragen aan relevante netwerken/ beleidsprocessen

Omvang van funderingsproblematiek op slappe bodems scherp in beeld hebben en beleid met strategie voor hulp aan eigenaren voor de aanpak

- Samenwerking met KCAF versterken
- Verkennen mogelijkheden/wensen m.b.t. beleid en regelgeving

Bijzondere maatstaven voor slappe bodem in het gemeentefonds ten minste behouden, actief uitdragen dat de huidige verdelingssystematiek een deel van de bodemdalingsgemeenten

compenseert, maar dat niet alle gemeenten met grote bodemdalingsproblematiek in de huidige systematiek gecompenseerd worden voor de grote financiële en maatschappelijke gevolgen van bodemdaling

- Politiek agenderen waar relevant
- Resultaten van project 'financiering bodemdaling' (wordt 1^e helft 2020 afgerond) benutten en (bestuurlijk) doorvertalen naar gemeenten en fondsbeheerder

DOELEN EN ACTIVITEITEN 2020

NETWERK

Aansluiten alle overheden die met slappe bodemdaling/bodemdaling te maken hebben

- Wervingscampagne opzetten

Versterken van de betrokkenheid van de deelnemende organisaties

- Bestuurlijk overleg en Ambtelijke overleg combineren met werkbezoeken
- Interne communicatie verbeteren; deelnemers moeten een streepje voor hebben, voordeel van deelnemerschap duidelijker maken
- Kennisagenda opzetten
- Congres organiseren

Versterken van relaties met belangorganisaties als KCAF en VEH

- Samenwerking met deze organisaties verkennen, contacten leggen (VEH)
- Uitnodigen voor congres

KENNIS

Realisatie van een leerstoel en/of lectoraat slappe bodem/bodemdaling

- Onderzoek stimuleren, agenderen, financieringsarrangement zoeken

Continuïteit van het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling (NKB)

- Financieren NKB en deelexpeditie(s)
- Deelnemen/bijdragen aan programma-team

- Stimuleren betrokkenheid deelnemers bij NKB
- Kennisagenda opstellen, kennisvragen agenderen

Realisatie van een landsdekkend meet- en modellersysteem voor bodemdaling

- Agenderen, lopende initiatieven steunen, verkennen mogelijkheden uitbreiding

Ontwikkelen van handelingsperspectieven voor landelijke gebieden en bebouwde gebieden

- Ervaringen uit (praktijk-)projecten delen (ontwerpend) onderzoek stimuleren en resultaten in netwerk verspreiden

Uitbreiden van netwerk bij bedrijven en kennisinstellingen

- Innovatie en toepassing van kennis stimuleren
- Onderzoek naar oplossen van belemmeringen voor innovatie (TNO)

Ontwikkelen van bewustwording bij inwoners en ondernemers op slappe bodem, marktpartijen en corporaties

- Betrokkenheid onderwijs vergroten, kennis over bodemdaling aanreiken om in curriculum op te nemen (i.s.m. Provincie Zuid-Holland)
- Inzetten van netwerk voor stageplekken en afstudeeropdrachten in relatie tot bodemdaling

Realisatie van (basis-)cursussen voor bestuurders en ambtenaren

- Verkennen met NKB en aanbieder cursussen (bijv. Geoplan)

Ontwikkelen van handreikingen voor bodemdalingsbestendig bouwen/ontwikkelen

- In samenwerking met convenant klimaatadaptief bouwen en NKB oppakken

DOELEN EN ACTIVITEITEN 2020

COMMUNICATIE

Versterken van de boodschap van het Platform Slappe Bodem met actuele kennisinhoud en deze effectief verspreiden

- Benutten website en nieuwsbrief, organiseren congres, verbinden communicatie NKB

Verbetering interne communicatie ter versterking van het netwerk

- Bestuurlijk overleg en Ambtelijke overleg combineren met werkbezoeken
- Interne communicatie verbeteren; deelnemers moeten een streepje voor hebben, voordeel van deelnemerschap duidelijker maken
- Kennisagenda opzetten
- Congres organiseren

Benutten van bijeenkomsten ter positionering van het Platform Slappe Bodem en versterking van het netwerk

- Deelnemen/bijdragen aan congres TISOLS, Kennisexpeditie, KCAF, Bodemfestival

Verbinden van informatiestromen met betrekking tot slappe bodem/ bodemdaling

- Communicatie verbinden, benutten social media

UITVOERING

De uitvoering van de activiteiten zal, gecoördineerd door voorzitter en secretaris, belegd worden in het netwerk van het Platform Slappe Bodem en bij de secretaris. Voor enkele specifieke taken wordt kennis en capaciteit ingehuurd, namelijk voor:

- Communicatie en organisatie Nationaal Congres Bodemdaling
- Advisering public affairs Tweede Kamer en monitoring Kameragenda
- Opstellen kennisagenda
- Onderzoek financiering bodemdaling (reeds gestart in 2019)

COLOFON

Het Platform Slappe Bodem, een samenwerkingsverband van gemeenten, provincies en waterschappen, werkt aan een integrale aanpak waarin nationale, lokale en provinciale overheden, waterschappen, kennisinstellingen en bedrijfsleven gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en dragen op het gebied van bodemdaling.

Met dit jaarverslag en activiteitenplan toont het Platform Slappe Bodem een zeer actief netwerk dat al flink op dreef is met een grondige en praktijkgerichte aanpak van bodemdaling.

Samen met Rijksoverheid, kennisinstellingen en marktpartijen willen we blijven investeren in onderzoek, kennis en innovatie.

Het Platform Slappe Bodem is er voor overheden. Wilt u ook profijt hebben van onze samenwerking? Mail ons dan voor meer informatie.

Contactpersoon

Jeroen Mekenkamp

secretaris Platform Slappe Bodem

info@slappebodem.nl / www.slappebodem.nl

Beeldmateriaal

Vincent Basler en Platform Slappe Bodem.

SLAPPe BODEM
sterke samenwerking

